



RDZ – I.5140.4. 2024.WW
Nr rejestru **A – 561**

DECYZJA
w sprawie wpisania zabytku nieruchomego do rejestru zabytków

Na podstawie art. 3 pkt 15, art. 6 ust.1 pkt a art. 7 pkt. 1, art.8, art. 9 ust. 2, art. 89 pkt 2 i art. 93 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2022, poz. 840) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2023, poz. 775) w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego **z urzędu**

o r z e k a m:

wpisać do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru **A – 561 otoczenie zespołu baterii pozycyjnej 3 Kruhel w Przemyślu obejmujące działki nr: 146, 145, 144, 141, 247, 246, 245, 244, 163, 139, 5 - w całości; nr 147, 149, 148, 1/5, 1/2, 1/3, 153, 150,156, 157, 158, 143, 142, 253, 286, 252, 251, 250, 249, 248, 237, 164/1, 164/2, 165/2, 162/1, 161, 160, 159, 136, 137, 138, 12, 9, 6/2, 4/2, 4/5 - w części, obr. 210 m. Przemyśla**

w granicach: **działek nr: 146, 145, 144, 141, 247, 246, 245, 244, 163, 139, 5 - w całości; nr 147, 149, 148, 1/5, 1/2, 1/3, 153, 150,156, 157, 158, 143, 142, 253, 286, 252, 251, 250, 249, 248, 237, 164/1, 164/2, 165/2, 162/1, 161, 160, 159, 136, 137, 138, 12, 9, 6/2, 4/2, 4/5 - w części, obr. 210 m. Przemyśla, zgodnie z załącznikiem nr 1 stanowiącym integralną część niniejszej decyzji.**

U z a s a d n i e n i e

W dniu 09 marca 2021 r. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków otoczenia zespołu baterii pozycyjnej 3 Kruhel w Przemyślu obejmującego działki nr: 139, 235/4,238, 239/1, 239/2, 239/4, 239/5, 240, 245, 246, 158, 163, 141, 158, 146, 145, 144, 1/4, 5, 1/5, 1/1, 1/2, 1/3 - w całości; nr: 12, 138, 137, 135, 136, 158, 159, 160, 161, 162/1, 165/2, 164, 237, 164/1, 236, 235/3, 241, 242, 243, 306, 305/1, 244, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 303, 304/1, 142, 143, 157, 156, 151, 149, 147, 148, 4, 6, 9 - w części obr. 210 m. Przemyśla. W dniu 15 stycznia 2024 r. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator zmienił zakres wszczętego postępowania administracyjnego poprzez zmniejszenie obszaru otoczenia o działki nr: 303, 304/1, 305/1, 306, 243, 242, 241, 240, 239/1, 239/2, 239/3, 239/4, 239/5, 238, 236, 235/3, 235/4, obr. 210 m. Przemyśla.

W sprawie wartości krajobrazowych zespołu baterii pozycyjnej 3 Kruhel w Przemyślu została opracowana opinia prof. nadzw. dr hab. inż. arch. Zbigniewa Myczkowskiego rzeczoznawcy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziedzinie architektury i budownictwa, urbanistyki krajobrazu kulturowego oraz ekspertyza krajobrazowa – ekspozycji biernej i czynnej

baterii B.3 Kruhel Twierdzy Przemyśl – Pomnika Historii RP wraz z określeniem wytycznych zagospodarowania w ramach granic wpisu do rejestru zabytków, autorstwa dr inż. arch. Krzysztofa Wielgusa. Oba opracowania stanowią wsparcie merytoryczne dla stanowiska Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie wpisu do rejestru zabytków otoczenia baterii 3 Kruhel w Przemyślu.

Bateria 3 Kruhel to dzieło obronne należące do tak zwanej „linii wspierającej” zrealizowane na miejscu wcześniejszych półstałych umocnień linii zewnętrznej Twierdzy Przemyśl na zachodnim skraju Zniesienia, jako wsparcie ostrzału przedpoła fortu VII Prałkowce. Jest ona obiektem sprzężonym z trzech elementów składowych, usytuowanych na wzgórzu Kruhel. Charakter rozplanowania wzgórza umożliwił usytuowanie struktury rozległego dzieła obronnego składającego się z baterii zachodniej i wschodniej, dzieła pośredniego połączonych wałem forticznym i fosą. W otoczeniu baterii znajduje się droga forticzna, dojazdowa łącząca zespół z główną drogą dojazdową integrującą centrum twierdzy z główną drogą rokadową zewnętrznego pierścienia fortów na zapole fortu VI b „Lipnik”. Położenie wzgórza Kruhel wraz z kilkusetmetrową strukturą dzieła obronnego o małym przewyższeniu wałów powoduje, że posiada ono widok panoramiczny na cały obszar twierdzy. Zasięg widoczności z okolic baterii warunkuje pozostawieniem najbliższego obszaru w formie pozbawionej zabudowy i zadrzewienia otoczenia tego dzieła obronnego. Stanowi bezprecedensowe w skali Europy, tak zachowane dzieło obronne o znaczeniu materialnym, dokumentacyjnym i wyjątkowej ekspozycji krajobrazowej, zarazem czynnej i jak i biernej. W ekspozycji biernej jest widoczne jako dominanta krajobrazowa z zewnętrznego pierścienia dziewięciu fortów twierdzy Przemyśl oraz sześciu fortów wewnętrznego rdzenia twierdzy. Działania inwestycyjne w wyznaczonym otoczeniu wprowadziłyby dysharmonię w tożsamości miejsca ale też stałyby się trwałym elementem krajobrazu warownego, znacznie przekształcając jego obecny charakter.

Istotnym elementem jest widok na baterię od strony północnej jako kluczowy dla percepcji otoczenia zabytku, w którym nie powinny być realizowane żadne inwestycje ani wprowadzana zieleń wysoka. Ochrona konserwatorska otoczenia będącego przedmiotem wpisu do rejestru zabytków w znacznym stopniu pozwoli na zaakcentowanie istniejących walorów krajobrazowych baterii 3 Kruhel.

Ochrona konserwatorska tego terenu pozwoli na kształtowanie sposobu zagospodarowania otoczenia dzieła obronnego, z uwzględnieniem między innymi odtworzenia historycznych, forticznych zadrzewień maskujących i towarzyszących.

Wpis do rejestru zabytków otoczenia baterii 3 Kruhel ma na celu zachowanie wartości widokowych dzieła obronnego będącego elementem Pomnika Historii oraz ochronę przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Otoczenie baterii rozszerza strefę ochrony konserwatorskiej tym samym tworzy wolną przestrzeń od możliwości wprowadzenia na tym obszarze zabudowy oraz zieleni wysokiej. Wpisanie do rejestru zabytków wskazanego wyżej obszaru umożliwi służbom konserwatorskim podejmowanie decyzji w zakresie sposobu zagospodarowania oraz właściwego postrzegania wzgórza Kruhel. Ochrona otoczenia pozwoli na powstrzymanie szkodliwych oddziaływań czynników zewnętrznych bezpośrednio na ww. dzieło obronne jak i z jego terenu na panoramę miasta Przemyśla i najbliższej okolicy. Wpisany do rejestru zabytków teren stanowić będzie otulinę zwiększającą bezpieczną strefę ochronną dla rozległego dzieła obronnego.

Bateria 3 Kruhel objęta jest prawną ochroną konserwatorską na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu z dnia 27 stycznia 1993 r., znak: PSOZ-IV-4040/60/92/93, pozycja rejestru zabytków A - 561. Ze względu na powiązanie z dziełem obronnym otoczenie uzyskuje ten sam numer rejestru zabytków.

W myśl art.3 pkt 15 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2022, poz. 840) otoczenie to teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego obszaru do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

W niniejszym postępowaniu ustalono, że wpis do rejestru zabytków przedmiotowego obiektu został dokonany z uwzględnieniem zapisu art. 3 pkt 15 ww. ustawy.

Powołanie przepisów art. 7 pkt. 1, art. 9 ust. 2 oraz art. 89 pkt. 2 i art. 93 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy znajduje podstawę w zakresie właściwości miejscowej, rzeczowej i instancyjnej Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, działającego w imieniu Wojewody, jako organu sprawującego ochronę zabytków. Art. 104 kpa powołano, gdyż niniejsza decyzja załatwia sprawę będącą przedmiotem postępowania.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127 § 1 i art. 129 § 1 i 2 kpa – odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie w terminie 14 dni od jej doręczenia, za moim pośrednictwem.

Na podstawie art. 127 a kpa § 1 w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Zgodnie z art. 127 a § 2 z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Załączniki:

1. Kserokopia z mapy zasadniczej
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.

pieczęć
okrągła

podpis i pieczęć WKZ

Otrzymują:

1. Prezydent Miasta Przemyśla, Rynek 1, 37-700 Przemyśl
2. Strony postępowania w drodze obwieszczenia

Do wiadomości:

3. Urząd Miasta Przemyśla, Rynek 1, 37-700 Przemyśl
4. Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa.
5. Terenowy Oddział Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie, ul. Hetmańska 15, 35-064 Rzeszów.
6. A/a x 3 – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z/s w Przemyślu, ul. Jagiellońska 29